

Psihologija mode

Predmet: Teorija oblikovanja

Razred: 2 L

Smjer: dizajner odjeće

Izradila: Ana Detoni prof.mentor

Teorija psihologije mode **proučava psihološke aspekte koji utječu na način na koji ljudi percipiraju, izražavaju i koriste modu.**

Psihologija mode pruža uvid u to kako moda nije samo vanjski izraz, već i složen odraz unutarnjih emocija, socijalnih dinamika i identiteta, čime se otvaraju vrata dubljem razumijevanju ljudskog ponašanja.

Identitet i samoizražavanj e

Moda je moćno sredstvo za izražavanje identiteta.

Moda kao sredstvo izražavanja identiteta igra ključnu ulogu u oblikovanju kako pojedinci ili grupe komuniciraju svoje vrijednosti, uvjerenja i pripadnost – **subkulture, poslovnu odjeću /uniforme- profesionalni identitet, spol, modni aktivizam, kulturalnu pripadnost,...**

Spol i modni izrazi

Androgina moda: Mnogi dizajneri i umjetnici (npr. Jaden Smith i Billie Eilish, Harry Stiles) koriste androginu odjeću kako bi izazvali tradicionalne rodne norme i izrazili fluidnost identiteta. Njihovi stilovi potiču razgovore o rodnoj identifikaciji i autonomiji.

Spol i modni izrazi često su duboko povezani s psihologijom mode, jer odjeća ne samo da vidljivim čini identitet, već i oblikuje način na koji pojedinci percipiraju sebe i kako ih drugi vide.

Razumijevanje kako spol i psihologija mode međusobno djeluju može pomoći u razvoju svijesti o vlastitom identitetu i percepcijama, potičući pojedince da istraže svoj stil na autentičan način.

Modni izraz postaje moćan alat za istraživanje i afirmaciju identiteta, bez obzira na tradicionalne društvene norme.

Ključni aspekti i primjeri spola i modnog izraza:

Rodni identitet

Androgina moda: Androgini stilovi, kao što su oversized odjeća i neutralne boje, često se koriste kao sredstvo za izražavanje rodne fluidnosti.

Umjetnici poput Harry Stylesa koriste odjeću koja ne slijedi tradicionalne rodne norme već potiče razgovor o identitetu

Samoizražavanje i samopouzdanje

Kostimi i performativnost: Mnogi koriste modu da bi izrazili svoj unutarnji identitet.

Primjer: Drag kultura koristi ekstravagantne kostime i šminku kako bi istražila i slavila rodne identitete, što osnažuje sudionike i potiče pozitivnu percepciju vlastitog tijela.

Društvena percepcija

Kodovi odijevanja: Različiti stilovi odjeće mogu utjecati na to kako nas drugi vide.

Primjer: poslovna odjeća može komunicirati autoritet i profesionalizam, dok casual stilovi mogu sugerirati opuštenost ili neformalnost. Odijevanje oblikuje kako se pojedinci osjećaju i ponašaju u društvenim situacijama.

Modni trendovi i društveni pritisak

Trendovi utječu na samopouzdanje: Pojedinci se često suočavaju s pritiscima da slijede modne trendove koji su vezani uz svoj spol.

Primjer: žene mogu osjećati pritisak da nose visoke potpetice ili određene stilove, što može utjecati na njihovo samopouzdanje i tjelesnu sliku.

Povijesni kontekst

Transformacija normi: Tijekom povijesti, moda se mijenjala kako bi odražavala promjene u društvenim normama.

Primjer: 1920-ih godina, flapper stil označavao je oslobađanje žena od tradicionalnih normi, što je utjecalo na njihovu percepciju slobode i identiteta.

Emocionalna povezanost

Odjeća kao emocionalni štit: Mnogi ljudi koriste odjeću kao način da se zaštite ili izraze svoje emocije.

Npr: nošenje tamnih boja može biti odraz tuge ili introvertiranosti, dok svijetli i vibrantni stilovi mogu odražavati sreću i samopouzdanje.

Simbolika boja

Psihologija boja: Boje imaju snažan utjecaj na emocionalno stanje.

Npr: crvena se često povezuje s energijom i strastvenošću, dok plava može evocirati smirenost.

Kako ljudi biraju boje u odjeći tako reflektiraju njihovo emocionalno stanje ili želje.

Kulturalna pripadnost

Tradicionalna odjeća: U mnogim kulturama, nošenje tradicionalne odjeće (poput kimona u Japanu ili sare u Indiji) ne samo da izražava kulturnu pripadnost, već i ponos na naslijeđe, posebno tijekom svečanosti i festivala.

Aktivizam i poruke

Modni aktivizam: korištenje mode kako bi se promovirala održivost i etička proizvodnju.

Modni aktivizam obuhvaća različite strategije koje koriste modni dizajneri, brendovi i aktivisti kako bi ukazali na **društvene, ekološke i političke probleme**

Primjeri modnog aktivizma pokazuju kako moda može biti moćan alat za promjene, koristeći kreativnost kako bi se skrenula pozornost na važna pitanja i promovirali održiviji i pravedniji svijet.

Neki brandovi koriste modu za izražavanje političkih ili društvenih stavova. Na primjer, odjeća s feminističkim porukama ili t-shirt s ekološkim sloganima može stvoriti pozitivnu percepciju pojedinca kao aktiviste ili promicatelja promjena.

Danas moda i dalje služi kao medij za političko i kulturno izražavanje. Suvremeni primjer je keffiyeh, tradicionalna bliskoistočna marama. Izvorno nošena iz praktičnih razloga, keffiyeh je evoluirala u snažan simbol palestinskog otpora i identiteta.

Uporaba keffiyeh-a u prosvjedima i njena prisutnost u globalnim modnim krugovima naglašavaju ulogu te marame kao amblema otpornosti i političke borbe. Baš kao što je prihvatanje hlača i odijela od strane sufražetkinja predstavljalo izazov konvencionalnim rodnim ulogama, keffiyeh utjelovljuje stav protiv okupacije i izjavu o solidarnosti s palestinskim ciljem.

Photo by Pavel Danilyuk on [Pexels.com](https://www.pexels.com)

Primjeri društvenog aktivizma u radu brendova/dizajnera

Stella McCartney

Održivost: Stella McCartney je pionirka u održivoj modi

Koristi ekološke materijale i etičke proizvodne prakse.

Njezine modne revije često uključuju poruke o očuvanju biljaka i životinja te smanjenju otpada (poput kampanje protiv krzna i kože)

Stella McCartney portrait – @stellamccartney

Vivienne Westwood

Klimatske promjene:

Vivienne Westwood koristila je svoju platformu za podizanje svijesti o klimatskim promjenama. Na njezinim revijama modela često su se nosile majice s porukama poput "Climate Revolution", koje pozivaju na akciju i promjene u ponašanju.

TOMS

Filantropija: TOMS Shoes je poznat po svom "One for One" modelu, gdje se za svaki kupljeni par cipela donira još jedan par osobama u potrebi. Ovaj pristup ne samo da rješava problem siromaštva, već i potiče potrošače da razmišljaju o utjecaju svojih kupovina.

<https://www.youtube.com/watch?v=pqR26NiE0Lo>

Photo Credit: TOMS www.toms.com

Rihanna i Fenty

Inkluzivnost: Rihanna je kroz svoju marku Fenty Beauty i Fenty Fashion promovirala inkluzivnost u modi.

Njezina modna linija je poznata po raznolikosti u veličinama i korištenju modela različitih boja kože, što gradi nove standarde u industriji.

The Fashion Pact

Koalicija brendova: Ova inicijativa okuplja velike modne brendove (njih 250 kao što su Gucci, Puma, H&M,...) kako bi se obvezali na održive prakse, uključujući korištenje recikliranih materijala i smanjenje emisije ugljika. To je korak prema kolektivnoj odgovornosti u industriji.

FASHION PACT

Bode

Održivost i ručna izrada: Brend Bode koristi vintage tkanine i ručno izrađene komade, usmjeravajući pažnju na problem brze mode i otpada. Svaki komad nosi priču i povijest, stvarajući vrijednost iz održivih praksi.

Ganni

Zelena moda: Danski brend Ganni promovira održivu modu kroz transparentnost i korištenje ekoloških materijala. Njihova kampanja "Ganni Re;Code" potiče potrošače da recikliraju i daju novu priliku starim komadima odjeće.

Socijalna percepcija /psihologija mode

Socijalna percepcija u psihologiji mode
odnosi se na način na koji ljudi
interpretiraju i reaguju na odjeću i
stilove drugih, što može utjecati na
međuljudske odnose i društvene
dinamike

To promatramo kroz:

Prvi dojam/odjeću kao signal:

Prva percepcija osobe često se formira na osnovu njihove odjeće. Na primjer, poslovna odjeća može signalizirati profesionalnost i ozbiljnost, dok opušteni stil može sugerirati pristupačnost. Istraživanja pokazuju da ljudi često donose presude o karakteru temeljem stila odijevanja.

<https://www.youtube.com/watch?v=Q8R--KdI0Mc>

Modne stereotipe/predrasude prema stilovima:

Određeni modni stilovi mogu biti povezani s predrasudama.

Na primjer, ljudi u "streetwear" odjeći mogu se doživljavati kao neozbiljni ili buntovni, dok su klasični stilovi povezani s konformizmom. Ove percepcije mogu utjecati na mogućnosti zapošljavanja ili socijalnu interakciju.

Socijalni status Materijalizam i klasa:

Odjeća često reflektira socijalni status. Luksuzni brendovi mogu signalizirati bogatstvo, dok su vintage ili thrift shop komadi često viđeni kao simboli kreativnosti ili društvene svijesti. Na primjer, nošenje dizajnerskih komada može povećati status unutar određenih društvenih krugova.

Utjecaj društvenih mreža

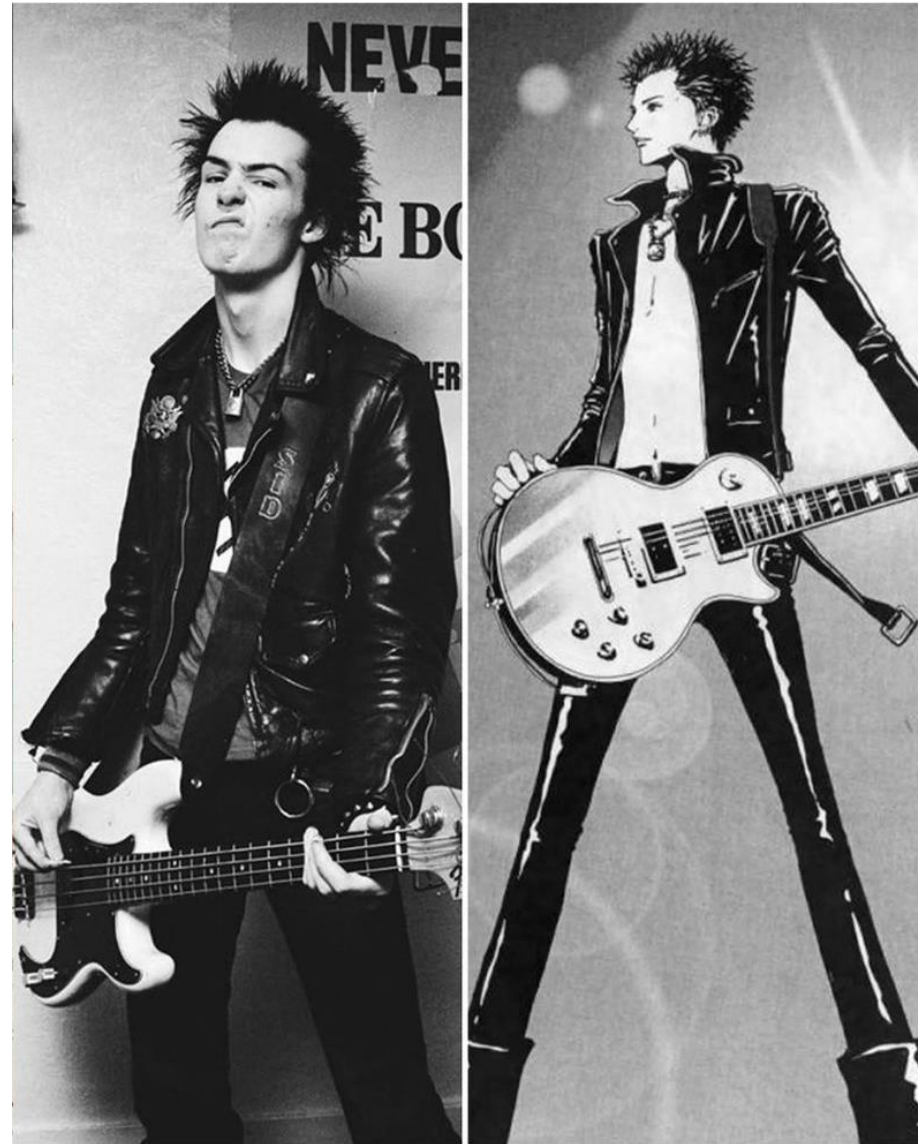
Online percepcija:

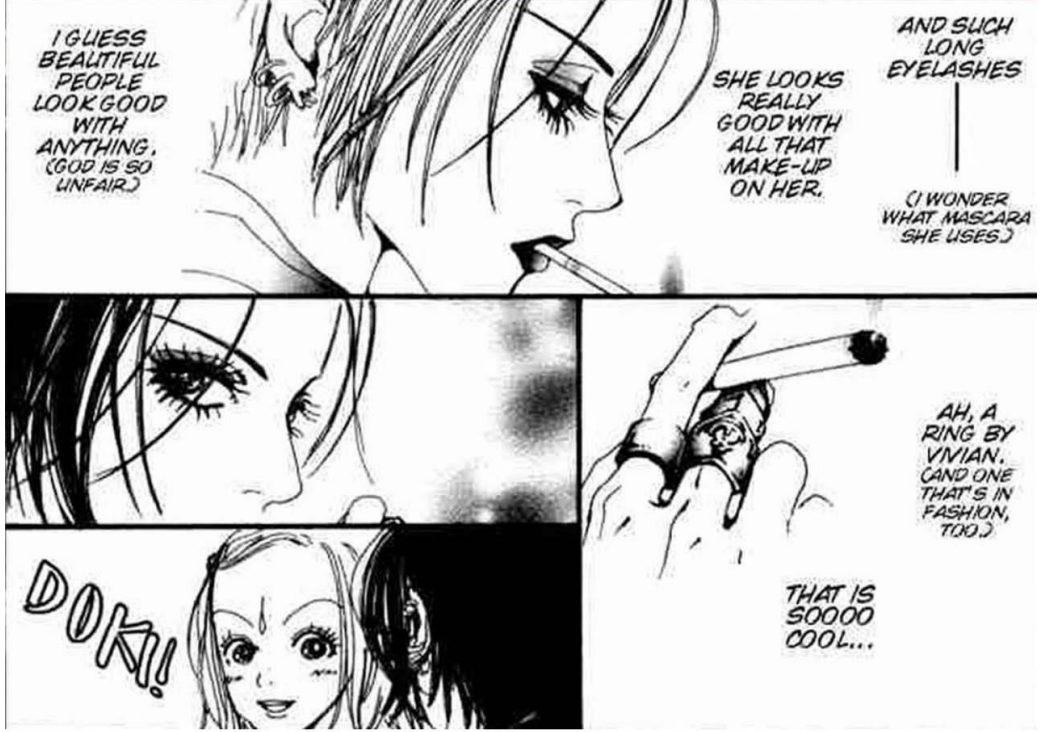
Društvene mreže su revolucionirale način na koji ljudi doživljavaju modu.

Influenceri koriste platforme kao što su Instagram i TikTok da prikazuju svoj stil, često postavljajući standarde koji utječu na percepciju ljepote i relevantnosti.

To može stvoriti pritisak da se slijede određeni trendovi.

Moda i mange

Vrlo rijetko manga likovi usklađuju odjeću tako realno i autentično kao glavni glumci kultnog klasika „Nana“. Stvorila ga je Ai Yazawa, manga se vrti oko dviju žena koje dijele isto ime Nana, koje se križaju u vlaku za Tokio samo da bi se njihovi životi isprepleli na emocionalno zadivljujućem putovanju. Ispunjena do vrha strašću, ljubomorom i izdajom, nana je u trenu osvojila svoje čitatelje, ali Yazawa nije ni slutila da će njezino majstorstvo također zapeti za oči modnim entuzijastima diljem svijeta svojom nevjerojatnom odom Vivienne Westwood.

Jedan brzi pogled na bilo koju stranicu u Nani i odmah možete prepoznati utjecaj Westwooda na stilove likova. Većina odjeće replicira radove njezinog istoimenog brenda na T, a ističe se Vivienne Westwood Armor Ring i Orb Lighter Necklase, da spomenemo samo neke. Pa ipak, unatoč tome što već ima takav niz komada, Yazawa bez napora unosi u miks i reference na Seks Pistols.. Od likova kao što su Nobu i Shin koji nose Seditionaries Gauze Shirts i Parachute Bondage Shirts, do crteža odnosa Nane i Rensa. Usporedno sa Sidom Viciousom i Nancy Spungen, manga podiže koncept inspiracije na potpuno novu razinu.

Uz ogroman broj odjevnih predmeta i referenci, ne čudi da su Nanini obožavatelji i modni entuzijasti podjednako pod utjecajem različitih stilova njezinih likova. To se može vidjeti s brojnim časopisima koji prikazuju modne reference manga, pa čak i ulične stilove koji oponašaju stilove jedan za jedan. Nana dokazuje svijetu da se moda ne tiče isključivo same odjeće, već konteksta u koji je stavljena, ljudi (službenih karaktera) koji je nose, stilova života u koje se uklapaju. Nana i Vivienne Westwood savršeni su par koji će jednostavno izdržati test vremena.

Zadatak:

1. Pronađite još primjera literature u kojima su korišteni ikonični modni dodatci ili odjeća kao što je bio primjer Manga+ Westwood.
2. Izradite/dizajnirajte natpis za t-shirt koji nosi aktivističku poruku – bilo ekologija, politika, ljudska prava – A4 format papira.

<https://www.vogue.co.uk/gallery/harry-styles-style-evolution>

<https://vjvnow.com/en-int/blogs/vjv-now/style-guide-business-casual-wear-for-men>

<https://www.redonline.co.uk/fashion/buyers-guide/a60317882/autumn-winter-fashion-trends/>

<https://theinfluenceagency.com/blog/new-york-drag-queens-to-follow/>

<https://zstylez.com/man-en/2021/11/04/239323/?lang=en>

<https://www.instagram.com/dazed?igsh=MXhpdXUON3dnZDF5Zg==>

<https://www.iiad.edu.in/the-circle/fashion-and-identity-an-exploration-of-clothings-role-in-shaping-personal-and-cultural-identities/>

<https://eazydtf.com/blogs/blog/the-psychology-of-customization-in-fashion>

<https://www.rockandart.org/fashion-and-identity-personal-syles/>

https://fashionology.in/a-pioneer-in-sustainable-fashion-stella-mccartney/#google_vignette

<https://www.designscene.net/2022/07/the-story-of-stella-mccartney.html>

<https://www.viviennewestwood.com/sustainability/activism/climate-revolution/>

<https://ourgoodbrands.com/one-for-one-model-started-revolutionary-business/>

<https://www.usatoday.com/story/life/entertainthis/2017/09/25/honest-review-rihannas-fenty-beauty-makeup-line/690089001/>

<https://www.imarcgroup.com/top-luxury-fashion-companies>

<https://thevou.com/blog/vintage-style-clothing-shopping-guide-men/>

<https://www.worldfootwear.com/news/24-new-companies-join-the-fashion-pact/4253.html>

<https://www.vogue.com/article/emily-adams-bode-aujla-launches-bode-womens-line>

<https://anitahass.com/en-hr/collections/ganni>

<https://cosh.eco/en/brands/ganni>

<https://www.dotsod.in/fashion-shaping-social-and-cultural-identities/>

<https://www.signitiveglobalexports.com/blogs/post/Modern-Flapper-Style-Spring-Summer-2024-Trendshttps://medium.com/@sibmbengaluru/beyond-stereotypes-ced9e582221e>

<https://scotneycastle.wordpress.com/2015/12/29/1920s-flapper-fashion/>

<https://www.venuez.dk/mood-sensitive-clothing-fabrics-that-change-with-emotional-state/>

<https://www.psychologs.com/exploring-the-impact-of-clothing-choices-on-emotional-well-being/>